

Vsem sodelavcem, upokojencem, študentom in poslovnim partnerjem želimo srečno in uspešno leto 1986!

Uredništvo

glasnik

glasilo delavcev živilskega kombinata žito ljubljana

ŠTEVILKA 4

DECEMBER 1985

Leto 1986 — leto kakovosti!

Čas hiti in že smo pri koncu leta 1985. V kolikor ne bi imeli v naši družini že kar »kronične« mlinke bolezni, bi ocenil poslovno leto 1985 kot uspešno. Vsi smo naredili korak naprej. Rojevajo se novi programi, dobivamo bitko za ohranjanje količinske proizvodnje, uspešno se borimo proti zalogam, izvozni rezultati so vzpodbudni in tudi naši osebni dohodki niso več med zadnjimi. Kot celotna družba se tudi mi borimo za kvaliteto našega poslovanja.

Samoupravni organi in družbenopolitične organizacije so dajale v leto 1985 potrebne usmeritve za delo poslovnih delavcev. Kljub občutku učinkovitosti, ki ga dobivamo na koncu leta, pa vendarle ni vse tako, kot bi moralo biti. Vse se začne pri samoiniciativnosti, kvaliteti in strokovnosti našega dela, tako v neposredni proizvodnji kot izven nje. Leto 1986 mora biti v znamenju KVALITETE. Poiščimo vsak pri svojem delu tisto, kar se lahko naredi boljše.

Leto 1986 je prvo leto novega srednjeročnega razdobja. Ali bomo uspeli zakorakati v naš začrtani model ciljev: ali se bomo znali ustrezno formalno in neformalno organizirati; ali bomo našli ustrezno zamenjavo za vodilne delavce, ki so odšli iz Žita? Vse to so vprašanja, ki se mi pojavljajo ob vstopu v novo leto. Vsesplošno črnogledost v našem okolju ne bi smeli imeti za izhodišče pristopa. Naša naloga je, da se v našem Kombinateu z voljo spopademo s težavami in reševanjem začrtanih nalog, saj nam vendarle leto 1985 dokazuje, da je le naše delo tisto, na kar lahko z gotovostjo računamo.

V letu 1986, ki naj bo v znaku KVALITETE, želim vsem delavcem Kombinata zdravja in uspešnosti.

Marko Sok

DO ŽK ŽITO v letu 1986

Smernice DO ŽK ŽITO za pripravo plana za leto 1986

Kot vsako leto smo tudi letos v decembru sredi intenzivnega dela za sprejem plana DO za prihodnje leto. Kakšne naloge si zastavljamo v letu 1986, je razvidno že iz smernic za pripravo plana DO ŽK ŽITO:

Ključni cilji in naloge

Ključni cilji in naloge izhajajo iz dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, dolgoročnega plana do leta 2000 ter Samoupravnega sporazuma o temeljnih plana za obdobje 1986-1990. Ti cilji so usmerjeni predvsem v zagotavljanje pogojev v letu 1986 za doseganje srednjeročnih in dolgoročnih ciljev delovne organizacije.

Doseženi rezultati in ocena poslovanja v letu 1985

Ocena pogojev gospodarjenja v letu 1985 je še slabša kot leto poprej. Vse težji pogoji gospodarjenja, velik razkorak med cenami surovin, repromaterialov, energije ter stroškov in doseženimi cenami naših proizvodov je vse večji. Visoka stopnja inflacije je ustvarila vrsto neskladij in deformacij v gospodarskih tokovih in še bolj zaostri pogoje gospodarjenja.

Pokritje uvoza z izvozom je v devetih mesecih negativno, vendar pa ocenjujemo, da bo do konca leta rezultat pozitiven.

Med problemi, ki obremenjujejo normalno gospodarjenje, je tudi zastaranost opreme in osnovnih sredstev. Sredstva minimalne kot tudi pospešene amortizacije ne zagotavljajo več niti enostavne reprodukcije, posebej še zaradi visoke rasti cen, uvoz iz konvertibilnega področja pa je omejen. Možnost povečanja akumulacije tudi v naslednjem letu ne kaže najbolje.

Porast fizičnega obsega proizvodnje v večini naših dejavnosti ne zadošča, če želimo povečati realno rast družbenega proizvoda in ne le nominalne vrednosti.

Tudi rasti fizičnega obsega proizvodnje, ki izhajajo iz sprejetih ciljev za naslednje petletno obdobje, niso najbolj vzpodbudne. Tako je rast fizične proizvodnje, če ocenjujemo stopnje rasti iz Samoupravnega sporazuma o temeljnih ocenjena od 1% do 3,5% v konditorskih dejavnostih, če kot osnovo jemljemo planirane podatke iz sporazuma za leto 1985.

Predvidevamo, da planirane količine za leto 1985 ne bodo dosežene. Zaradi tega bo morala proizvodnja naraščati hitreje kot predvideva sporazum, če hočemo do konca srednjeročnega obdobja doseči s planom postavljene cilje.

Med nalogami, ki si jih bomo zastavili za naslednje leto, je prav gotovo potrebno posvetiti še posebno pozornost rasti proizvodnje, če hočemo postavljene cilje tudi realizirati.

Boljša izraba obstoječih kapacitet, preverjanje proizvodnih programov, racionalna izraba delovnega časa in boljša organizacija morajo doprinesiti k večji produktivnosti.

V večini dejavnosti se srečujemo s cenami pod družbeno kontrolo, kar nujno vodi v neskladja med cenami vhodnih surovin in končnih izdelkov. Položaj delno olajšuje prsto oblikovanje cen v konditorstvu.

Temeljni cilji razvoja

Temeljna naloga TOZD in DO v naslednjem letu je ohranjanje vsaj sedanje stopnje rasti, kljub iztrošenosti in visoki stopnji inflacije.

Predvidene stopnje rasti osnovnih kazalcev razvoja v naslednjem letu za našo DO so:

– družbeni proizvod	3%
– rast industrijske proizvodnje	2,6%
– izvoz	7,5%
– uvoz	6%
– rast zaposlenih	1%
– produktivnost	1,5%

– družbeni proizvod naj bi naraščal po stopnji 3%, kar je relativno visoka rast,

– zaradi padanja življenjskega standarda na domačem trgu ni moč pričakovati večje rasti količinske proizvodnje, zato je treba vse več usmeriti v izvoz,

– z višjo rastjo amortizacije od celotnega prihodka v naslednjem letu je potrebno zagotavljati sredstva za obnovo dotrajanih osnovnih sredstev,

– v naslednjem letu pričakujemo, da bo stopnja rasti zaposlovanja 1%, stremeti na je za precej boljše kvalifikacijsko strukturo ter zaposlovanje mladih strokovnih kadrov,

– za boljše kvaliteto gospodarjenja, z doseganjem

3% rasti družbenega proizvoda, 1% večjo stopnjo zaposlenosti bi tako dosegli 1,5% stopnjo rasti produktivnosti. Povečanje produktivnosti bo osnova za rast realnih osebnih dohodkov v naslednjem letu;

– sredstva za osebne dohodke in skupno porabo bodo v letu 1986 naraščala z rastjo doseženega dohodka in povečano produktivnostjo ter v skladu s stopnjo inflacije;

– sredstva za investicijsko vlaganje v letu 1986 naj ostanejo na ravni leta 1985 in pri tem bi bil delež akumulacije v strukturi dohodka enak v letošnjem letu;

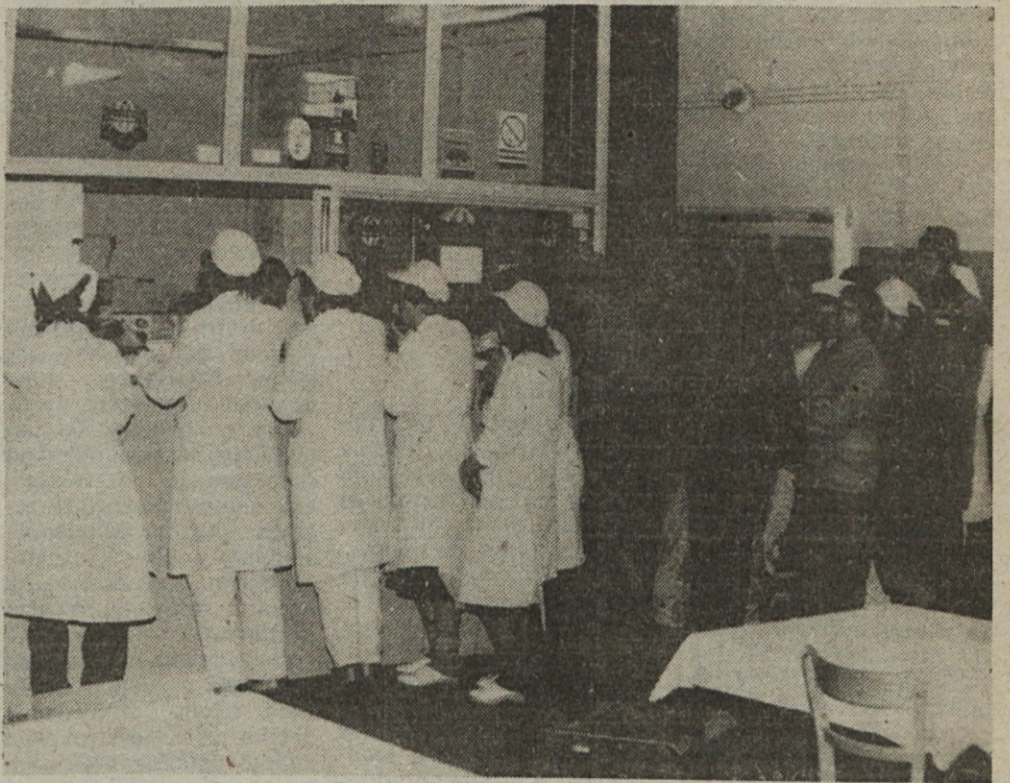
– stremeti je za odpravljanje vzrokov inflacije in izgub;

– celotni prihodek bo naraščal z indeksom 163,6, porabljen sredstva pa bodo naraščala z enako stopnjo rasti;

– amortizacija bo naraščala z indeksom 166, doseženi dohodek z indeksom 163;

– osebni dohodki bodo naraščali v skladu z rastjo dohodka.

Nadaljevanje na 2. strani

Taka vrsta se je nabrala v Šumiju pred prazniki

»Sladkarije« za zaposlene

Dolgotrajne želje delavcev in zahteve sindikata so končno uslišane: začele so se sindikalne prodaje naših izdelkov za zaposlene v Žitu.

Tako vlada veliko zanimanje za prodajo proizvodov Šumija, ki poteka vsako sredo med 12. in 16. uro. Že dolgo so bile namreč prisotne zahteve delavcev, da bi organizirali

prodajo tistega blaga, ki ga praktično sami proizvajajo. Seveda je tak način prodaje naletel tudi na dober odmev med drugimi kolektivi v okviru dvorišnega kompleksa na Šmartinski.

In kaj lahko zaposleni kupijo? Na voljo so jim vsi proizvodi, katere bi lahko le pogojno označili kot »manjvredno blago«, saj gre za napake pri pakira-

nju ali za nepravilno gramaturo, med tem ko kvaliteta ni slabša. Izdelki so tudi precej cenejši, saj zaračunavajo le neto proizvodno ceno z davkom, brez akumulacije in brez trgovske marže.

Pojavlja se tudi želja, da bi si Šumi, Triglav-Gorenjka in Imperial izmenjevali takšne artikle med seboj in bi s tem še popestrili prodajo za zaposlene v Žitu.

Nadaljevanje s 1. strani

Ocenjeni porast celotnega prihodka in elementov v delitvi celotnega prihodka:

	indeks
– celotni prihodek	163,6
– porabljena sredstva	163,6
– minimalna amortizacija	166,0
– materialni stroški DSSS	162,5
– obresti za kredite za obratna sredstva	163,0
– dohodek	163,6
– bruto OD	163,6

Ukrepi in naloge za realizacijo plana

Da bi na osnovi predpostavk za poslovanje v letu 1986 oziroma poznanih pogojev gospodarjenja dosegli zastavljene cilje, še posebej globalne okvire poslovanja, bomo v DO ŽK Žito tekoče izvajali naslednje aktivnosti oziroma poskrbeli za realizacijo naslednjih ukrepov:

– poenotili bomo izvajanje finančnega poslovanja in ga skupno operativno usklajevali, da bi zagotovili trajno likvidnost in znižali stroške poslovanja. V ta namen bomo prilagajali akte za delo posebne finančne službe;

– nadaljevali bomo z izgradnjo upravljalnega informacijskega sistema, prilagojenega potrebam uporabnikov in pospešeno pristopili k realizaciji druge faze računalniške opreme;

– povečali bomo količinski obseg izvoza, s tem, da bomo tekočo proizvodno pritagajali potrebam na svetovnem trgu;

– še bolj bomo pospešili in povečali proizvodnjo rezervnih delov in tako nadomestili njihov uvoz povsod, kjer je to možno;

– zavedajoč se pomena znanja, bomo pripravili programe internega izobraževanja že obstoječih zaposlenih, na novo pa bomo zaposlovali le kader s primerno izobrazbo;

– vse zaposlene delavce v DO ŽK Žito bomo sproti in tekoče obveščali o rezultatih naših prizadevanj in dela ter o težavah, s katerimi se srečujemo pri našem delu.

Aktivnosti za zagotovitev proizvodnje

Da bi v predvidenih pogojih gospodarjenja v skladu z usmeritvami dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije zagotovili normalno proizvodnjo oziroma obratovanje,

– z nadaljnjim dolgoročnim sodelovanjem z našimi dobavitelji zagotovili potrebne količine surovin na osnovi združevanja dela in sredstev za zagotovitev vseh strateško pomembnih surovin, na osnovi sklenjenih sporazumov;

– medsebojno izmenjavali vse izkušnje pri uporabi nadomestnih ali dodatnih surovin ter v praksi sproti uveljavljali uporabo sodobnih dosežkov s področja tehnologije;

– še bolj poglobili sodelovanje s kmetijskimi drugami in njihovimi kooperanti pri pridobivanju dodatnih količin žita in ostalih surovin, ki jih je moč gojiti oziroma pridelo-

vati na našem ožjem območju;

– s primerno nabavo in finančno politiko sledili operativnim planom proizvodnje pri nabavi surovin.

Aktivnosti za povečanje fizičnega obsega proizvodnje

Da bi dosegli planirano stopnjo rasti družbenega proizvoda in produktivnosti dela, bomo poskrbeli za boljše izrabo vseh proizvodnih dejavnikov in v ta namen:

– nadaljevali s programom boljše in višje stopnje izrabe razpoložljivih kapacitet v vseh proizvodnih TOZD in nadaljevali z investicijami za odpravo ozkih grl oziroma neuskajanih kapacitet;

– s potrebnimi prerazporeditvami delovnega časa in njegovo boljšo izrabo znotraj TOZD, po potrebi pa tudi med TOZD in DSSS bomo zagotovili nemoteno proizvodnjo, uresničevanje izvoznih obveznosti in smotno izrabo surovin;

– s tekočim prilagajanjem nivoja osebnih dohodkov v skladu z rastjo produktivnosti bomo motivirali delavce za doseganje boljših rezultatov in postavljenih ciljev ter v ta namen izdelali ustrezne normative;

– za povečanje plasmaja naših proizvodov oziroma povečanje tržnega deleža bomo proučili možnosti za povečanje plasmaja naših proizvodov in v ta namen uporabljali sodobne marketinške metode;

– za povečanje plasmaja naših proizvodov oziroma povečanje tržnega deleža bomo pripravili skupen koncept ekonomske propagande ter pristopili h kompletni revitalizaciji designa konditorskih proizvodov;

– ustvarjena sredstva akumulacije bomo v skladu z zakonskimi določili usmerjali tako, da bodo prinašala poleg pozitivnih ekonomskih učinkov tudi trajno naravnano nemoteno proizvodnjo.

Aktivnosti na področju finančnega poslovanja

Da bi zagotovili nemoteno proizvodnjo oziroma trajno likvidnost temeljnih organizacij bomo skrbeli za uskladitev blagovnih tokov s finančnimi in v ta namen:

– z ustrezno finančno politiko sanirali finančni položaj temeljnih organizacij oziroma zagotovili njihovo trajno likvidnost;

– planirali finančne tokove ter združevali prosta dinarska in devizna sredstva, saj je bistveni predpogoj našega razvoja in delovanja racionalno gospodarjenje z denarnimi in deviznimi sredstvi;

– dosledno izvajali sprejete smernice za obseg, pogoje in način poslovanja s finančnimi sredstvi in vrednostnimi papirji, ki jih bo sprejel odbor posebne finančne službe;

– pri razporejanju sredstev in njihovih virov in dohodka se bomo odločali tako, da bodo lastna obratna sredstva naraščala najmanj po taki stopnji, kakor so se v preteklem letu povečale povprečne zaloge, oziroma tako, da bomo s poveča-

njem deleža akumulacije zagotovili razširjeno reprodukcijo;

– pri razporejanju sredstev za osebne dohodke bomo dosledno spoštovali določila samoupravnega sporazuma SK ŽK Žito in z ustreznim nagrajevanjem po rezultatih dela motivirali delavce.

Aktivnosti na področju ekonomskih odnosov s tujino

Da bi v letu 1986 zagotovili pokrivanje uvoza z izvozom oziroma dosegli planirano povečanje konvertibilnega izvoza, bomo:

– še naprej izvajali oziroma uporabljali določila internega sporazuma o pospeševanju izvoza ter pričeli uresničevati samoupravni sporazum o združevanju deviznih sredstev v DO ŽK Žito;

– proizvodnjo organizi-

rali tako, da bo sposobna slediti čim hitreje spremembam, ki so na tujih trgih običajne;

– poslovanje v okviru kooperacijske pogodbe s tujim partnerjem, medsebojno usklajevanje za zagotovitev potrebnih surovin ter na osnovi pogodbe o skupnem sovlaganju oziroma Leasinga, zagotovili potreben uvoz opreme;

– z uporabo lastnega znanja in razvojno-raziskovalnega dela pripravili dodatne izvozne usmerjene proizvodne programe.

Ukrepi za uresničevanje dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije

Ker v skladu z opredelitvami širše družbenopolitične skupnosti tudi v letu 1986 v OZD ne bomo spre-

jemali posebnih stabilizacijskih programov in ukrepov oziroma aktivnosti za uresničevanje planskih ciljev, bomo v naših letnih planih za leto 1986 v posebnem poglavju o temeljnih organizacijah opredelili aktivnosti za uresničevanje dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije.

Pri tem bomo naše usmeritve opredelili konkretno po posameznih področjih in nosilcih s predvidenim rokom izvršitve. Aktivnosti ne bomo ne samo povzemali iz zveznih, republiških, mestnih in občinskih programov, ampak iskali izvršne rešitve za uresničevanje tega programa na konkretnih področjih našega delovanja.

V ta namen bomo opredelili našo kratkoročno politiko in ravnanje za doseganje dolgoročnih ciljev programa gospodarske stabilizacije, pri čemer bomo težili predvsem k temu, da v

letu 1986 zagotovimo nemoteno proizvodnjo oziroma pogoje za normalno uresničevanje srednjeročnega plana 1986–90.

Zaključek

Usmeritve oziroma smernice za pripravo plana za leto 1986 izhajajo iz spoznanj pogojev gospodarjenja za prihodnje leto in iz naših dolgoročnih in srednjeročnih ciljev. Za doseganje opredeljenih ciljev ne bomo sprejemali dodatnih programov, ampak le ukrepe in naše aktivnosti tekoče prilagajali nastali situaciji.

Bistven pogoj za uresničitev postavljenih ciljev temeljnih organizacij v sestavi DO ŽK Žito v letu 1986 je predvsem uresničitev materialnih okvirov poslovanja, zato se bomo še posebej zavzemali za njihovo uresničevanje na osnovi samoupravno dogovorjenih aktivnosti in ukrepov.

Zdravstveni dom zaživel

Delavci Žita, ki so zaposleni v Ljubljani, lahko poiščejo zdravniško pomoč v našem novem zdravstvenem domu. Dr. Bogoljub Rajič, kurativni zdravnik oziroma zdravnik, ki skrbi za zdravljenje bolezenskega stanja delavcev, je na našo željo ambulantno natančneje opisal:

»Po nekajkratni preložitvi je 1. julija 1985 začela z delom združena ambulanta delovnih organizacij BTC, Indos, Yulona in Žito v prenovljenih, lepo urejenih in funkcionalnih prostorih v prvem nadstropju stavbe na Smartinski 152.

Trenutno dela le kurativna ambulanta, preventiva in laboratorij pa bosta z delom začela 1. januarja 1986. »Kotiček« za fiziologijo oziroma prostor za preiskave sluha, vida in srca bo pripravljen v decembru.

Ambulanto sicer sestavljajo posamezne enote, ki pa se dopolnjujejo, rezultati preiskav v enotah pa so podrejeni skupnemu cilju, dvigu zdravstvenega nivoja delavcev vseh naštetih delovnih organizacij. Posebna prednost take ambulante je tudi v tem, da delavci na enem mestu in v najkrajšem možnem času opravijo največji del preiskav potrebnih za uspešno zdravljenje in ocenjevanje njihove delazmožnosti. To pomeni tudi tesnejši stik med delavcem in zdravnikom, tudi boljše povezavo zdravstvene službe z določenimi službami v delovnih organizacijah in večjo možnost za sprotno reševanje tekočih problemov.

Delavec ima možnost, da se zdravi v svojem delovnem okolju, zdravstvena služba pa svoje strokovno znanje usmerja neposredno v sredino, kjer nastajajo

tudi specifične bolezni in poškodbe, bori se za izboljšanje splošnega zdravstvenega stanja delavcev in s tem za novo kvaliteto v življenju teh ljudi.

Naša ambulanta dela kot vzorčna ambulanta Dispanzerja medicine dela, prometa in športa pri Zdravstvenem domu Ljubljana Moste-Polje. Zdravstveni delavci se zavedamo, da nas čakajo težke naloge in mnogo dela, saj naša obveznost ni le zdravljenje bolnih, pač pa vzgoja, krepitev zdravstvene zavesti in kulture, boriti se bomo morali proti škodljivim vplivom, ki človeku – delavcu ogrožajo zdravje in dokazati vzroke obolenosti.

Prizadevamo si, da bo družba oziroma delovna organizacija cenila zdravje kot največjo vrednoto in potrebo. Dokazati želimo, da sredstva vložena v zdravje delavcev niso izgubljena, pač pa so najboljša investicija, ki se kaže v dvigu zdravstvenega nivoja, osveščenosti, v povečanju storilnosti, v zmanjšanju bolniških izostankov in invalidnosti. Vse to ni mogoče doseči v kratkem času; to je dolgotrajen proces in zahteva kontinuirano delo.

Že na začetku nameravam posebno skrb posvetiti bolnikom z zvišanim krvnim pritiskom. Odprli bomo posvetovalnico, kjer bodo redne kontrole krvnega pri-

tiska in kontrole po rednem jemanju zdravil. Organizirali bomo ciklus predavanj o tej nevarni in pogosto usodni bolezni. Predvidevamo tudi pogovore za okroglo mizo o najrazličnejših aktualnih temah, kjer bomo odgovarjali na vprašanja in tudi tako prispevali k osveščenosti ter skrbi za zgodnje, pravočasno odkrivanje raznih bolezni.

Pri naših prizadevanjih bo posebno mesto zavzemalo tudi vaše glasilo, kjer bomo v vsaki številki pod rubriko »Kotiček za zdravnika« na poljuden način pisali o določenih temah, boleznih, dajali bomo nasvete itd.

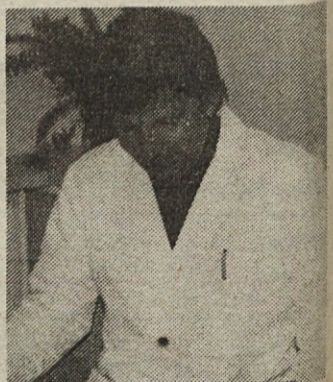
Prepričan sem, da bomo dobro sodelovali, kar bo našim prizadevanjem dalo novo kvaliteto, ki jo imenujemo zdravje.

In kdo so drugi člani, ki sestavljajo osebje?

Dr. Peter Ažman dela v naši ambulanti na področju preventive, ki nam je manj poznana dejavnost zdravstvene službe.

O preventivni dejavnosti pri splošni medicini dela nam je povedal naslednje: »Preventiva je kljub temu, da ima svojo specifikko, tesno povezana s kurativo, taka veja medicine, da ji osebno dajem celo prednost. Nekateri ekonomski kazalci pa žal kažejo, da je poraba sredstev kar 9:1 na strani kurative.

Osnovna naloga zdravstvene službe nasploh je odkrivanje in preprečevanje bolezenskih stanj. Če oboje ni upoštevano, lahko to primerjamo le z gašenjem požara. Pozitivne

Dr. Rajič na svojem delovnem mestu

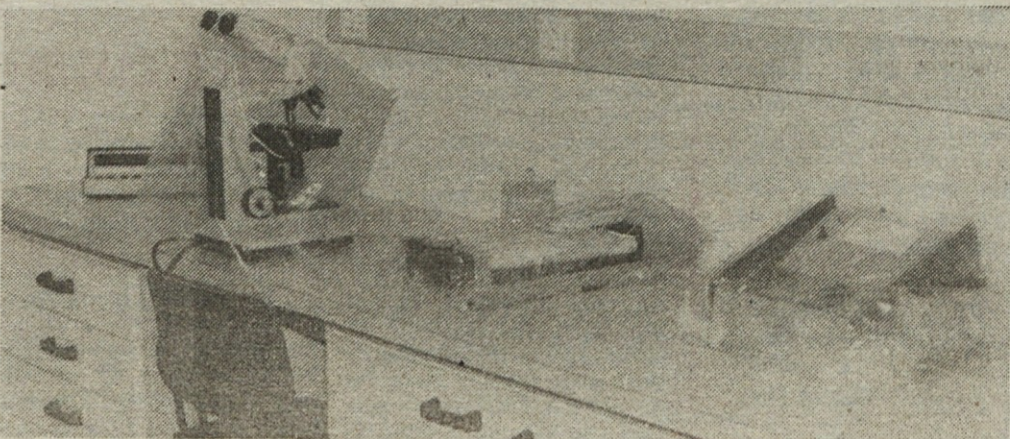
spremembe na področju preventive pri nas lahko pričakujemo le z osveščanjem ljudi, da bodo spoznali pomen zdravstvenega dela pri odkrivanju bolezni in v zvezi s tem tudi z investiranjem v to dejavnost.

Danes je namreč dobro organizirana zdravstvena služba, predvsem v delovnih organizacijah, odvisna od njihovih finančnih možnosti, saj taka služba zahteva tudi določeno tehnologijo in tudi primerne delovne pogoje.

Veseli me, da so odgovorni delavci delovnih organizacij BTC, Indosa, Yulona in Žita spoznali, kaj pomeni pravočasna skrb za zdravstveno stanje, tako za delavca kot tudi za delovno organizacijo in se složno dogovorili za organizacijo ambulante splošne medicine dela z vsemi pogoji, ki omogočajo dobro in nedvomno tudi uspešno delo.

Marjana Škofic je medicinska sestra v preventivni ambulanti pri dr. Ažmanu. »Vesela sem, da so nam delovne organizacije, ki so ambulanto financirale, zagotovile take delovne pogoje, kakršne medicina dela zahteva,« nam je povedala. »Naša medicinska ekipa si je že na začetku zastavila velike načrte, za katere sem prepričana, da jih bomo lahko realizirali le z dobrim sodelovanjem koristnikov naših uslug.«

Stanka Hribšek je medicinska sestra pri dr. Rajiču. Tudi ona je navdušena predvsem nad dobrimi delovnimi pogoji, saj trdi, da je od tega odvisna tudi kvaliteta dela celotne ekipe. Populacijo, ki obiskuje kurativno ambulanto, še ne more ocenjevati, ker je za to potreben nekoliko daljši čas. Iz izkušenj, ki jih je do slej dobila, ocenjuje, da bo sodelovanje najboljšje.

Novo naprave v laboratoriju čakajo na pričetek ordinacije

mini glasnik

Izdava Zveški kombinat ZITO Ljubljana
61000 Ljubljana, Smarčeva 15A

Letnik 3 Štev. 23/8.3.1984

Kolegij DO o prihodnjem razvoju »Žita«

Na seji kolegija DO ŽK Žito, ki je potekala 25. in 26. novembra v Ljubljani, so prisotni obravnavali pomembna vprašanja nadaljnega razvoja naše delovne organizacije. Razpravljali so o razvojnih, kadrovskih in pravnih predvidevanjih za leto 1986, dosežkih in usmeritvah TOZD Blagovni promet in TOZD Tehnični obrati ter o planskih izhodiščih za prihodnje leto na področju financ. Razpravljali in usklajevali so tudi osnutka plana svobodne menjave dela med TOZD in DSSS ter med TOZD in TOZD Blagovni promet.

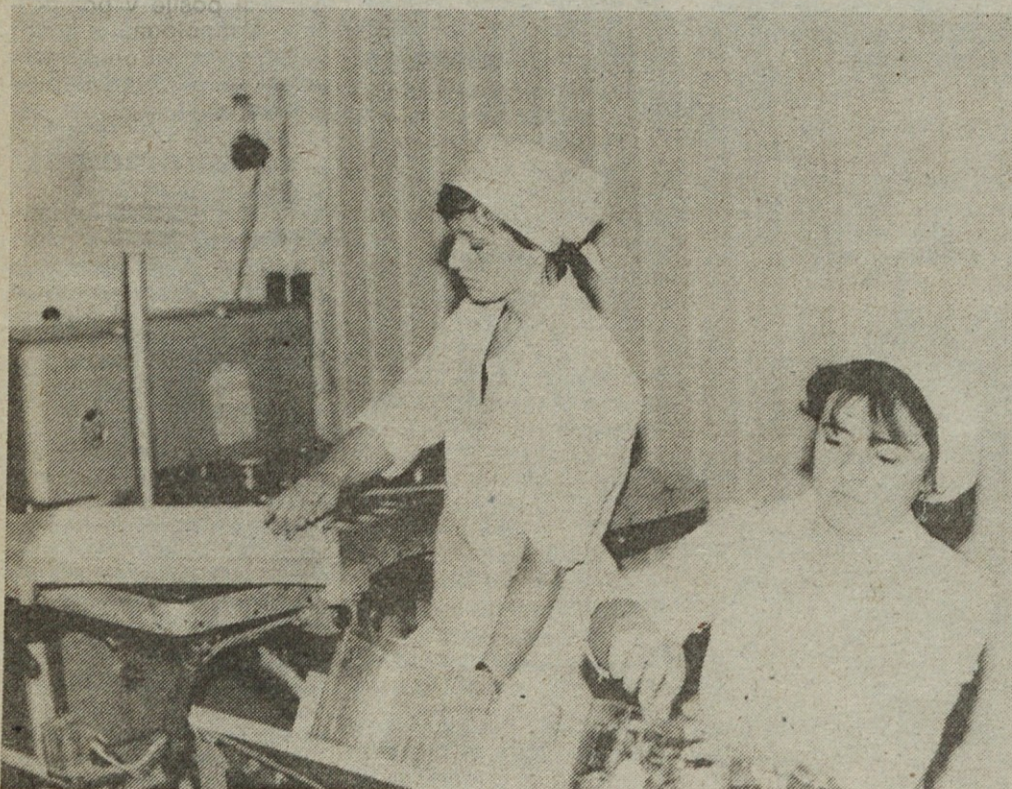
Borut Lah pomočnik IPO DO za finančno področje

Na seji delavskega sveta DO ŽK Žito, ki je potekala v petek 6. decembra, so za pomočnika individualnega poslovnega organa DO Žito za finančno področje imenovali Boruta Laha, diplomiranega ekonomista iz Ljubljane. Mandat imenovanega začne teči z dnevom nastopa dolžnosti.

Poleg tega so delegati podpisali Samoupravni sporazum o temeljih plana DO ŽK Žito za plansko obdobje 1986-90, obravnavali in sprejeli so smernice za pripravo plana za leto 1986; sprejeli oziroma potrdili pa so tudi 15-odstotno povišanje cen storitev TOZD Tehnični obrati za delo, ki jih opravljajo v splošnih delavnicah in plastiki. Nova cena ure, ki znaša 1.128,00 din, se obračunava od 1. novembra dalje.

Predstavitev projektne naloge

Zunanji sodelavec, tov. Štucin je v sklopu projektne naloge »likvidacija faktur in materialno poslovanje« predstavil osnovno vsebino procesov od prevzema materiala do prejema in do likvidacije faktur, vezanih na material in storitve. V letu 1986 bodo prišli na predlagani sistem v TOZD Šumi, TOZD Tehnični obrati in TOZD Mlini, pozneje TOZD Pekarstvo in testeninarstvo in v skladu z dobavo računalniške opreme še ostali TOZD.

Novost v Šumiju: izdelovanje »cekinov«

Aktivna vloga sindikata pri ocenjevanju rezultatov gospodarjenja

Iz »Informacij« – biltena RS Zveze sindikatov Slovenije za obveščanje v združenem delu

Ob ocenjevanju rezultatov gospodarjenja za letošnje leto sindikat spet čaka obilo dela – Predsedstvo

RS ZSS priporoča, da sindikalni organi in organizacije v razpravah pred in ob zaključnih računih največ

pozornosti namenijo naslednjim problemom:

Pri pripravljanju in sprejemanju letnih in srednje-

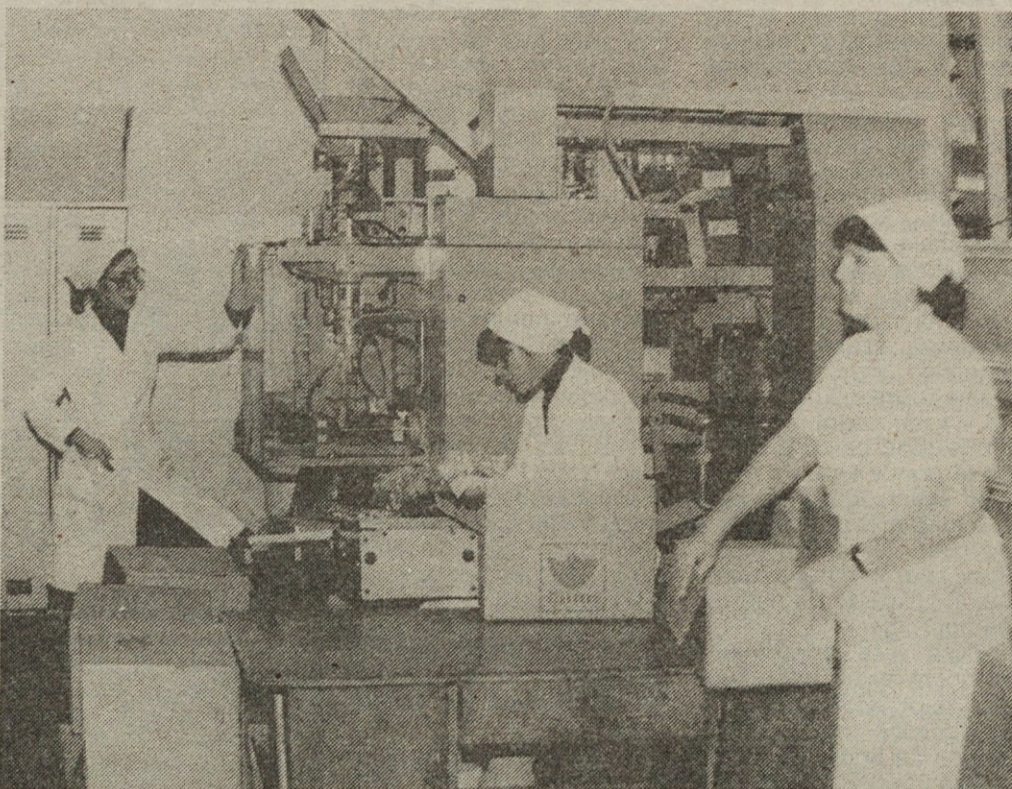
ročnih planov so za sindikat pomembni predvsem tiste planski cilji: povečanje realnih osebnih dohodkov, izboljšanje delovnih in življenjskih razmer delavcev, krepitev reprodukcijske sposobnosti, zadovoljevanje skupnih in splošnih družbenih potreb. Zato je treba planirati tak dohodek, ki bo omogočal doseganje teh ciljev – hkrati načrtovati in sprejeti take ukrepe, ki bodo omogočili oziroma zagotovili ustrezen dohodek – to je prestrukturiranje, tehnološko zahtevnejša proizvodnja, izvoz, zmanjševanje stroškov na enoto proizvoda, boljša organizacija dela in drugačno razporejanje delovnega časa.

Pri ocenjevanju rezultatov gospodarjenja in možnosti razvoja v prihodnjem obdobju pa je nujno primerjati rezultate v lastnem ozdu z rezultati sorodnih ozdov v podskupini dejavnosti ter sprejeti ukrepe za doseganje najmanj takih rezultatov, ki jih dosegajo najuspešnejši ozdi.

Sindikalne organizacije in organi naj bodo pozorni, da bodo napravljena temeljita analiza vzrokov (ne)učinkovitosti in kakovosti gospodarjenja, predvsem v tistih ozdih, kjer so fizični obseg proizvodnje, produktivnost in izvoz manjši od planiranega. Prav tako pa je treba razčleniti rezultate poslovanja v tistih ozdih, kjer je ob visokem dohodku manjši obseg proizvodnje oziroma storitev in manjša produktivnost.

V razpravi naj sindikat zahteva preverjanje, ali je bila politika delitve skladna s samoupravnimi sporazumi dejavnosti (razmerje med bruto OD na delavca in akumulacija na angažirana sredstva v primerjavi s sorodnimi ozdi v podskupini dejavnosti).

Tam, kjer je organizacija poslovala z izgubo, je nujno zahtevati tak sanacijski program, ki bo predvsem s prestrukturiranjem proizvodnih programov dolgoročno odpravil vse vzroke za izgubo.

Nov pakirni stroj je odpravil ozko grlo v proizvodnji

Delavke iz pisarn pomagajo pri pakiranju izdelkov

Prizadevanja delavcev TOZD Šumi za večji izvoz

V TOZD Šumi smo v letošnjem letu v enajstih mesecih naredili 1.199.118 kg bonbonov za izvoz, kar je za 42% več kot v istem obdobju lanskega leta.

Da smo dosegli tako lepe rezultate, smo morali vsi delavci v našem TOZD resno in odgovorno pristopiti k delu, še posebej zato, ker se za izvoz zahteva povsem brezhibna kvaliteta.

Kot vemo, se naročila, za izvoz količinsko zelo spreminjajo iz meseca v mesec, dostikrat pa smo dobili še dodatna poročila s kratkim rokom izdelave. Ker imamo strojno opremo precej iztrošeno, smo imeli večkrat

daj, ko bi morali delati z največjim tempom. Zato so morale delavke v proizvodnji delati zelo veliko v nočni izmeni, ob prostih sobo-

ta in po sistemu »12-12«. Lahko rečemo, da so se povsem podredile ciljem za večji izvoz.

Tudi delavci v režijskih službah našega TOZD-a

smo prispevali svoj delež k tako povečanemu izvozu. V letošnjem letu smo delavke v proizvodnji 1568 ur (7 sobot), predvsem pri pakiranju bonbonov. Delo režijskih delavcev v proizvodnji je bilo organizirano tako, da se je namesto redne delovne sobote na svojem delovnem mestu delalo v proizvodnji.

Delavci našega TOZD se zavedamo, da je čim večja izkoriščenost strojev v proizvodnji in usmerjenost v izvoz tista pot, ki nam bo zagotavljala dohodek in socialno varnost, zato bomo tudi vnaprej delali s takšno prizadevnostjo kot doslej.

Bojana Čik

Posvetovanje tehnologov SOZD hp

Tradicionalno posvetovanje delavcev OZD na razvoju sestavljene organizacije hp je letos potekalo na tematiko »biotehnologija« 5. in 6. decembra v Lipici, pod pokroviteljstvom Druge iz Portoroža, katero je v novi organiziranosti predstavil predsednik njenega poslovnega odbora in s tem otvoril posvetovanje.

Posvetovanju je prisostvovalo 147 udeležencev iz delovnih organizacij SOZD hp, Oljarice Kranj in Žita Ljubljana ter gostov. Med slednjimi posebej omenjamo tov. Korošca, člana predsedstva CK ZKS, ki je v svojem uvodnem referatu realno nakazal osnovne značilnosti stanja v katerem se nahajamo, gospodarske cilje, kot so: normalizacija ekonomskih odnosov s tujino ter zmanjševanje inflacije, pa tesno povezavo z lastnim znanjem. Pri tem je poudaril dejstvo, da novega znanja, novih usmeritev in s tem novega stanja ni mogoče pričakovati brez ustreznega vlaganja v kadre in sredstva.

Delovno organizacijo ŽK Žito so na posvetovanju zastopali: Marko Sok, Anton Kosovel, Zlata Vidmar, Janez Železnikar, Arzenij Kureš, Božidar Koren, Mojca Šturm, Marko Svetina, Zdravko Plut in Vesna Kunej.

V razpravi, ki je sledila uvodnim besedam so sodelovali tov. Knežević, predsednik komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, tov. Pretner, pomočnik predsednika komiteja za raziskovalno dejavnost, tov. Kukovec, član IO Gospodarske zbornice Slovenije in drugi. Posebej je bil poudarjen izreden pomen tematike posvetovanja, saj je biotehnologija s svojimi širokimi možnostmi posebej zanimiva za Slovenijo, ki je surovinsko šibka oziroma nezadostna glede na potrebe. Zato bi moral biti razvoj te dejavnosti na področju živilske industrije pospešen.

Za začetek strokovnega dela posvetovanja je bil podan referat o biotehnologiji, v katerem je obdelano področje, od katerega si v prihodnosti obetamo največji prispevek h gospodarskemu in tehnološkemu razvoju, tako v razvitem svetu kot v deželah v razvoju. V referatu je bil predstavljen razvoj biotehnologije in to od procesov vrenja in fermentacije, s katerimi se je človek, ne da bi se zavedal teoretskih osnov, ukvarjal že od začetka civilizacije, do realističnih pogledov na stanje in možnosti razvoja sodobne biotehnologije. Iz referata veje misel, da biotehnologija lahko bistveno prispeva, ne le k razvoju novih in k izboljšanju že obstoječih biotehnologij na področju prehrane, farmacevtske, kemične industrije, kmetijstva, zdravstva, energetike in varstva okolja, temveč tudi k splošnemu izboljšanju kvalitete življenja.

V uvodni del posvetovanja je spadal še referat o biotehnološki proizvodnji encimov ter referat o bioreaktorjih, s poudarkom na lastnih rešitvah, kar je vse rezultat raziskovalnega dela na KIBK.

V nadaljevanju posvetovanja je bil podan eden od najstarejših bio procesov – fermentacija, in sicer:

– v proizvodnji piva, s posebno zanimivim zgodovinskim poudarkom na razvoju te veje živilske industrije,

– v proizvodnji vina, s podatki o sestavi grozdne jagode do sprememb, ki nastopijo zaradi alkoholnega vrenja.

Sledil je sestavek o biotehnologiji olj in masti, ki je seznanil prisotne, da pokriva to področje selekcijo oljnic, pridobivanje maščob iz mikroorganizmov in modifikacije maščob z encimatsko obdelavo.

Posebno skupino referatov predstavljajo prispevki, ki obravnavajo, v okviru skupne razvojne dejavnosti SOZD hp in oddelka za analitiko in tehnologijo živil pri KIBK, osvojene bioprocese:

– V referatu o biotehnologiji pri predelavi stranskih produktov je podrobno opisan postopek za pridobivanje kokošjega koncentrata kot stranskega produkta pri proizvodnji dehidriranega kokošjega mesa z encimsko obdelavo. Referat je bil podan s stališča zaščite okolja, ki pa daje velik gospodarski učinek, saj se v odplaki prisotne visokovredne biološko-prehranske snovi pridobivajo za uporabo v ljudski prehrani.

Referat o kvasnem avtolizatu se je osredotočil na podatke o proizvodnji visokovrednega kvasnega avtolizata iz pivskega kvasa, ki je bil sicer v pivovarstvu velik vir onesnaževanja okolja.

– Referat o biotehnologiji pri predelavi rib je bil obsežnejši, saj je navajal biotehnološke procese v proizvodnji slanin in mariniranih ribjih izdelkov poleg podatkov o procesu za proizvodnjo ribjih beljakovinskih preparatov. V to skupino prispevkov sodi tudi referat o raziskavah, ki se nanašajo na proizvodnjo rastlinskih hidrolizatov. Iz referata izhaja, da lahko substitucijo proteinov živalskega izvora realno pričakujemo z encimatsko modifikacijo rastlinskih proteinov.

– Predstavitvi lastnega razvojnega dosežka in prenos slednjega v industrijsko prakso je bil namenjen tudi referat o stabilizaciji česnovne pulpe z inaktivacijo encimskega sistema.

V tretjem delu posvetovanja je bila obravnavana problematika kvalitete večih vrst slovenskega medu s stališča prisotnosti antibiotikov in naravnih inhibitornih substanc ter problematika genotoksičnosti in zdravstvene oporečnosti živil.

V sklopu posvetovanja je pokrovitelj organiziral tudi ogled pršutarne Šupulje in vinske kleti TOK Vina Kras v Sežani. Tu so udeleženci posvetovanja izdelke, za katere so bila podana teoretična spoznanja v referatih, lahko tudi organoleptično ocenjevali, preverjali in spoznali visoko stopnjo usposobljenosti delavcev teh TOZD, saj so izdelki, s katerimi so več, kot gostoljubno postregli, izredno kvalitetni.

Iz uvodnega nastopa, referatov, ki so bili na zavidljivi strokovni ravni, ter iz razprave tekom celega posvetovanja izhajajo naslednje ugotovitve in zaključki: Prisotna tendenca iskanja kratkoročnih rešitev je nesprijemljiva in jo je nujno nadomestiti z rešitvami, ki zagotavljajo dolgoročne učinke.

Okrepiti je treba funkcijo razvoja v najširšem pome-

nu besede ter v tem smislu zagotoviti vlaganja v kadre in sredstva.

Za zagotovitev pospeševanja razvoja, ki ga delovne organizacije same ne zmorejo, naj bi posebne raziskovalne skupnosti sodelovale v raziskavah živilske industrije v večjem obsegu in dajale prednost zlasti raziskavam aplikativnega značaja.

Pomemben faktor uspeš-

nega razvoja, ki edini zagotavlja doseganje gospodarskih ciljev, je človek – delavec. Storititi je treba vse, da se zagotovi njegova motivacija, ki pa ne pomeni samo materialnega priznanja, temveč tudi zagotavljanje enakopravnega vključevanja v oblikovanje rešitev.

Učinkovitost razvoja, katero karakterizira hitrost prenosa raziskovalnega dosežka v družbeno prakso, je odvisna od razpoložljivih sredstev, organiziranosti, strokovne usposob-

ljenosti in celo formalne možnosti za naložbo.

Podvzeti je treba vse ukrepe, da zagotovimo učinkovitost razvoja, v smislu tega pa posebej opozoriti na formalne ukrepe, ki dostikrat zavirajo investicijsko aktivnost.

Posvetovanje v naslednjem letu bo potekalo pod naslovom, ki bo določen kasneje, vendar s tematiko – Tehnološki procesi. Za pokrovitelja predlaga zbor Oljarico, Kranj.

E. M.

Biotehnologija v prehrabeni industriji

Biotehnologija je relativno nova veda, ki združuje znanje iz področja biokemije, mikrobiologije in biokemijskega inženirstva z namenom, da izkoristi sposobnost mikroorganizmov za proizvodnjo raznih dobrin kot so hrana, zdravila, kemikalije, energija itd. To so produkti, ki v današnji krizni gospodarski situaciji povsod primanjkujejo. Razumljivo je, da v svetu potekajo intenzivne raziskave na področju biotehnologije in da je nujno, da to področje začnemo intenzivneje razvijati tudi pri nas. Fermentacijska proizvodnja vina, piva, sira, pekovega kvasa itd., ki predstavlja klasično biotehnologijo, je tudi pri nas že dolgo znana in dobro razvita. Moderna biotehnološka proizvodnja, ki poteka v bioreaktorjih pod točno kontroliranimi pogoji in s posebej v ta namen vzgojenimi mikroorganizmi, pa je pri nas izjemno nekaterih modernih proizvodnih, npr. antibiotikov, ergot alkaloidov itd. šele v razvoju.

Če primerjamo naše raziskave na področju tehnologije z razvojem v svetu vidimo, da na tem področju še močno zastajamo, zlasti če upoštevamo najnovejši dosežke na področju moderne genetike, ki omogoča z uporabo genskega inženiringa načrtno konstrukcijo novih mikrobnih sevov za nove proizvode. Tako je npr. mogoče z gensko modifikiranimi bakterijami proizvajati človeški hormon inzulin.

Velike možnosti nudi biotehnologija tudi na področju proizvodnje prehrabnih materialov. Za te namene je z mikroorganizmi možno predelati praktično vse organske odpadke v beljakovinsko visoko vredne dodatke za hrano ali krmo. Tak biotehnološki način predelave rešuje istočasno tudi pereče ekološke probleme.

Pomembno področje za prehrabno industrijo predstavlja encimska tehnologija, ki po eni strani omogoča pridobivanje različnih encimov v velikih množinah po relativno nizki ceni, po drugi strani pa z uporabo teh encimov omogoča pridobivanje novih, biološko visoko vrednih prehrabnih materialov. Kot primer za biotehnološko proizvodnjo encimov lahko navedemo proizvodnjo mikrobnega sirišča, ki lahko nadomesti naravno telečje sirišče za proizvod-

njo sira. Pektinolitične, aminolitične in celololitične encime pa je možno uporabiti v vinarstvu, proizvodnji sadnih sokov, v mesni industriji, pivovarstvu itd.

Zelo zanimivi so tudi biološko visoko vredni proteinski hidrolizati, pridobljeni z encimsko hidrolizo iz manjvrednih rastlinskih in živalskih surovin.

Izvečki tem iz referatov v Lipici

Ugotavljanje prisotnosti antibiotikov in naravnih inhibitornih substanc

Zakon o zdravstveni neoporečnosti živil in predmetov splošne rabe (Ur. l. SFRJ št. 55/78) ne dovoljuje prisotnosti antibiotikov v živilih. Zato smo v našem delu ugotavljali morebitno prisotnost antibiotičnih snovi, ki so sicer termostabilne, v 157 vzorcih različnih vrst slovenskih medov.

Uporabili smo mikrobiološko metodo difuzije na perforiranem agarju, kjer se prisotnost antibiotične oziroma zaviralne substance odraža z inhibicijo rasti testnega mikroorganizma in nam tako omogoča kvantitativen dokaz zaviralnih substanc.

Ugotovili smo, da noben od preiskanih vzorcev ne vsebuje termostabilnih inhibitornih substanc, kamor prištevamo tudi antibiotike. V visokem odstotku preiskanih vzorcev pa smo ugotovili naravne termolabilne substance, ki so zavirale rast testnega mikroorganizma (65,7 – 60,5%), predvsem pri vseh vrstah temnih medov (hoja, gozd, kostanj,) in pri lipovem medu.

Biokemični procesi v zorenju trajnih mesnih izdelkov

V referatih so prikazane: – osnovne karakteristike fermentiranih mesnih izdelkov,

– vpliv tehnološkega procesa na biokemične spremembe,

– prisotna mikroflora in vpliv posameznih vrst mikroorganizmov na lastnosti tovrstnih izdelkov,

– uporabnost starter kultur v proizvodnji fermentiranih mesnih izdelkov.

Biokemični procesi pri proizvodnji vina

Opisani so biokemični procesi, ki se vršijo v grozdni jagodi do vina, ki ga ustekleničimo. Prikazana je sestava grozne jagode (dušične snovi, sladkorji, kisline, mineralne snovi), spremembe, ki nastopijo zaradi alkoholnega vrenja, opisani so sladkorji in proizvodi sekundarnega vrenja (etanol, glicerol...).

Biotehnologija pri predelavi rib

V prispevku je prikazana uporabnost biotehnoloških postopkov v proizvodnji slanin in mariniranih ribjih izdelkov ter ribjih beljakovinskih preparatov. Opisane so biokemične spremembe pri zorenju slaničnih oz. mariniranih rib ter pri izdelavi ribjega beljakovinskega hidrolizata pod vplivom delovanja proteolitičnih encimov.

Stabilizacija česnovne pulpe

V industrijski predelavi česna Allium sativum L v pulpopasto nastaja problem diskoloracije svežega česna, zaradi česar pride do slabšanja kvalitete in skrajšanja trajnosti izdelka. Industrijska rešitev proizvodnje česnovne pulpe je v našem primeru (hp Kolinška) rešena s selektivno inaktivacijo encimskega sistema, ki povzroča diskoloracijo, ne pa tudi uničenja encima allinaza. Ta tvori iz neaktivnega allina allacin, brezbarvno eterično olje, ki daje česnu karakterističen vonj in okus. Pri stabilizaciji pulpe smo izbrali sledeče

parametre: mmehanska obdelava česna, način termične obdelave, pH, stabilizacija eteričnega olja in konzerviranja.

Kvasni avtolizat

Pri proizvodnji piva ostaja stranski produkt pivski kvas. V preteklosti se je odplakoval v odpadne vode in s tem onesnaževal okolje. Pivski kvas pa predstavlja surovino z visoko biološko prehransko vrednostjo. Pri predelavi pivskega kvasa torej rešujemo istočasno problem onesnaževanja okolja in koriščenje njegove prehranske vrednosti.

Tehnološka rešitev koriščenja pivskega kvasa zajema naslednje faze predelave: zbiranje suspenzije pivskega kvasa, razgrenčevanje – pranje, avtoliza, vakuumska filtracija ali centrifugiranje, koncentracija ali sušenje in embaliranje.

Rastlinski hidrolizati

Raziskave na področju hrane so v zadnjem času usmerjene v dejstvo, dobiti pocieni in za konzumiranje primeren izvor proteinov, ki bi nadomestili relativno drage proteine živalskega izvora in ki bi imeli prehransko vrednost nespremenjeno in enako kot živalski proteini. S tem pa je naraščala tudi potreba po novih tehnologijah, kjer dobimo produkte specifičnih lastnosti in namena uporabnosti. Ena izmed teh je encimska modifikacija rastlinskih proteinov, produkt katere so rastlinski hidrolizati z visoko vsebnostjo du-

Letošnji jubilanti v DO ŽK ŽITO

šičnih snovi in specifičnih lastnosti. Uporaba rastlinskih hidrolizatov je zelo široka in vsestranska – kot dodatek brezalkoholnim piščicam, mesni industriji, dietični prehrani – in sicer za povečanje prehranske vrednosti ali izboljšanje funkcionalnih in organoleptičnih lastnosti živila.

Biotehnološka proizvodnja encimov

Encimi imajo ključno vlogo pri vseh biokemijskih reakcijah in so prisotni v vseh živih organizmih. Lahko jih izoliramo iz živalskih in rastlinskih tkiv, vendar so za industrijsko proizvodnjo najbolj primerni vir encimov mikroorganizmi. Proizvodnja temelji na biotehnološkem postopku – fermentaciji, ki je lahko površinska na tekočem ali trdnem substratu (na pladnjih) ali pa submerzna (v fermentorjih).

Za biotehnološko proizvodnjo encimov rabimo: visoko produktiven mikroorganizem, primerno opremljen reaktor, ki omogoča vzdrževanje sterilnosti in optimalnih pogojev fermentacije ter naprave za izolacijo, koncentriranje in eventualno čiščenje encima.

Izbira mikroorganizmov je velika, vendar pride za proizvodnjo določenega encima v poštev le določena mikroba vrsta. Za ekonomično produkcijo je treba poiskati optimalne pogoje gojenja, primerno sestavo gojišča in tip bioreaktorja. Za izolacijo ekstracelularnih encimov je potrebna le filtracija ali centrifugiranje, pri intracelularnih encimih pa je treba najprej mikrobnne celice razbiti in encime ekstrahirati. Običajno encimsko raztopino nato zgostimo z ultrafiltracijo ali posušimo z razprševanjem v vročem zraku.

Industrijsko proizvedeni encimi se uporabljajo v prehrambeni industriji, predvsem v pivarstvu, pekarstvu, sirarstvu, mesni industriji itd. ter v drugih industrijah kot tekstilni, usnjarski, papirni itd. V medicini pa uporabljajo encime v analitske namene, pa tudi že za zdravljenje nekaterih bolezni.

Bioreaktorji

S stališča reakcijske kinetike predstavlja fermentacija ali biosinteza izrazito nestacionarno biokatalitiško reakcijo.

Katalizirajo jo encimi, ki jih mikroorganizem med svojim življenjskim ciklom proizvaja. Proces nastajanja produkta je v prvi vrsti odvisen od optimalnega razvoja mikroorganizma. To dejstvo moramo upoštevati pri študiju tehnologije določene fermentacije, pri konstrukciji bioreaktorja in ostalih tehnoloških parametrov, kot so prenos snovi, prenos toplote, intenzivnost mešanja in prezračevanja. Ti fizikalni procesi so karakteristični za vsak bioreaktor in imajo v vsaki fermentaciji bistveno vlogo.

Z ozirom na način mešanja biomase ločimo bioreaktorje po konstrukciji na tri osnovne skupine: bioreaktorji z mehanskim mešanjem, bioreaktorji s črpalko in bioreaktorji s curkom plina.

Osnovno vprašanje, zakaj prihaja do takih klasifikacij bioreaktorjev je v tem, da ni univerzalne idealne aparature oziroma bioreaktorja, ki bi bil uporaben za vsako fermentacijo. Znano je, da ne sodi vsaka fermentacija v vsak bioreaktor, zato po tipu fermentacije izbiramo bioreaktor.

Biotehnologija pri predelavi stranskih produktov mesa

Pri predelavi vseh vrst mesa je potrebna večja količina sanitarne vode, ki predstavlja kot odplake po svoji sestavi odlično gojišče mikroflora.

Posledica tega je prekomerno trošenje biološko potrebnega kisika v komunalnem sistemu, čemur sledi pojav gnilobnega procesa.

Zaščita okolja kot ena osnovnih tehnoloških zahtev pa daje istočasno tudi velik gospodarski učinek, ker je možno v odplaki prisotne visoko vredne biološke prehranske snovi pridobiti za uporabo v ljudski prehrani.

V referatu je opisan ekonomičnejši postopek od tedaj znanih za pridobivanje kokošjega koncentrata kot stranskega produkta pri proizvodnji dehidriranega kokošjega mesa z encimsko obdelavo bujona.

Tudi letos smo se spomnili na tiste, ki že okroglo desetletje, dva ali tri združujejo svoje delo in prispevajo k našemu razvoju. Med njimi so taki, ki že od vsega začetka delajo v našem kombinatu in so pustili prek svojega dela v njem precejšen del svojih ustvarjalnih moči. Drugi so pričeli svojo delovno pot v drugih sredinah in so šele kasneje prišli v našo DO. Prav pa je, da zapišemo ob njihovem delovnem jubileju imena tako prvih kot drugih.

V letu 1985 so dopolnili okroglo jubileje naslednji naši delavci:

TOZD Blagovni promet

– 10 let:
JURIŠIČ Neva
NIKOLOV Kole
CESAR Brane
JELIČ Slobodan
MILJIČ Ratomir
ŠIJAN Aleksander

– 20 let:
NOVAK Edo
ŠAJTI Mikloš

TOZD Tehnični obrati

– 10 let:
KALIŠEK Ciril
MRAVLJE Jože
MALAVAŠIČ Amira
HREN Marija
VUKELIČ Marija

– 20 let:
PLESTENJAK Jernej
FERKO Karel
MAROLT Jože

– 30 let:
ŠONC Andrej
OSREDKAR Ivan

TOZD Mlini

– 10 let:
BALIČ Fikret
RUS Silvo
VELADŽIČ Ramiz
MILOVIČ Jovica
DŽAFIČ Mumin
LEBAR Franc
JELEČEVIČ Šemso
CAPUDER Marija
GOLOB Anton
GRABNAR Jože

– 20 let:
MERELO Miroslav
STANKOVIČ Dobrivoje
MILANOVIČ Jure
URBANJA Antonija
SALMIČ Vili st.
ZORE Franc
KOS Alojzij
MALAVAŠIČ Franc
BOBIČ Janez

– 30 let:
CERAR Rudolf
LEVC Zalka
MESARKO Milena
OBLAK Rezka

TOZD Pekarna Vrhnika

– 10 let:
STOJAKOVIČ Anica
MOLJK Ljudmila
GABROVŠEK Franc
GROM Jože
KOGOVIŠEK Andrej

– 20 let:
KOŠIR Andrej
JURJEVIČ Tatjana

DSSS

– 10 let:
MEZE Zvonka
GAJIČ Ivo
KRECUJ Vera
PERTOVT Jožica
ČERNOŠ Sabina
KUMŠE Marjeta
BOSNAR Lea
TOMAŽIN Franc
JENKO Cirila
JORDAN Joža
KOŠMRL Ana
NAHTIGAL Marija
NOVOSELIČ Evsta
PLUT Rozi
TRČEK Teja
MALBAŠA Vesna
BABAIČ Mustafa
LAPAJNE Alenka
KURET Arzenij

– 20 let:
IVANOVIČ Mihaela
MEDMEŠ Florjan
PESTOTNIK Romana
RATAJ Stanka
SLUGA Nada
SVET Vladimir
KANDUŠAR Jaka
OTRIN Franc
RAK Bojan

– 30 let:
PIRC Jože
VOLČINI Vera
SIMČIČ Pavlina

TOZD Imperial

– 10 let:
FERLAN Marija
GABRIČ Jožica
LAH Danica
KOLARIČ Jožica
KORITNIK Marija
KUNEJ Vesna
ROBEK Ljubica
SALMIČ Marinka
URBANČ Vesna
ZORKO Olga

– 20 let:
KOSTANJŠEK Dragica
PUNTAR Amalija
ŠTIBRIČ Štefka
ZUPANČIČ Nada
ŽUPEVC Ana
ROŽMAN Branko

– 30 let:
FERLIN Ivanka
ŽUPEVC Dragica

TOZD Pekarna Novo mesto

– 10 let:
PILETIČ Polde
JORDAN Marija

– 20 let:
LIPOVEC Stane
KARIN Jože
GORENC Štefka
GAL Marija
MEDIC Marija

TOZD Pekarna Kranj

– 10 let:
LIKAR Rado
ROŠIČ Asima

– 20 let:
HRIBLJAN Jože
KOLAR Anton
ŠKUFGA Anton

– 30 let:
BENČAN Viktor

TOZD Triglav – Gorenjka

– 10 let:
KRANJC Janez
ŽIVANOVIČ Rade
BEŠIČ Ileta
PIRC Nada
GLAVANDEKIČ Dušanka
GOMBOC Rajko
MULEJ Erika
GRANDIČ Milena
KOVAC-PTIČEK Irena
KOSMAČ Irena
ROJC Vesna

– 20 let:
VIDMAR Leopold
BOKALIČ Marjan
LUZNAR Marija

– 30 let:
BRIC Robi

TOZD Šumi

– 10 let:
CVIJANOVIČ Jefa
GOJKOVIČ Simona
JELIČIČ Nikica
JURIČINEC Majda
JARC Slavka
HORJAK Karolina
KARAKAŠ Nevenka
KANDŽIČ Enisa
MILANOVIČ Živica
MARJETIČ Hatide
MILOVANOVIČ Ružica
SIREK Milka
ZAVRŠNIK Nevenka
JUROŠ Gordana

– 20 let:
AVSEC Karla
FORJAN Anica
JANJIČ Ljubica
KNAP Marija
LJEPOJEVIČ Zdravko
MIKANOVIČ Živko
MIKUŽ Marta
ŠTRUKL Marija
ŠUBIČ Vida
TURK Veronika
ZUPANČIČ Ljudmila

– 30 let:
BENČINA Antonija
KOTNIK Marija
NOVAK Agneza

UZEM Marija
ZADRAVEC Božo

TOZD Pekarstvo in testeninarstvo

– 10 let:
ČEHIČ Abid
ERČULJ Anton
KLARIČ Mirko
LAZAREVIČ Glišo
MLADENOVIČ Živadin
MIŠIČ Jovan
OMERAGIČ Ismet
PLEČKO Majda
PETROV Nikola
SPASIČ Dragica
ŠAFARIČ Janko
SURDANOVIČ Vidosava
BOJIČ Stevo
ČOP Zdravko
GRAFENAUER Toljan
HALILBAŠIČ Šefika
KAURIČ Stjepan
LULIČ Fata
STOJKOVIČ Živadin
ZILIČ Huso
ČANČAR Ivo
DŽAFIČ Redže
PIVEC Srečko
STOJANOVIČ Novica
TROBEC-PAHOR Regina
MIHAJLOVIČ Cvijeta
KOTAR Marija
ZAVODNIK Valentin
HASIČ Hasan
NADAREVIČ Mujo
PEČENIK Novka
HRVAT Mirko
MARN Zenon
FEMC Franciška
KOGOVIŠEK Janez
ZDEŠAR Slavka
HAJDINJAK Hermina

– 20 let:
BLATNIK Janez
HORVAT Avgust
TRČEK Katarina
VUJISIČ Dušan
MILOŠEVIČ Života
ČEŠNOVAR Anton
KOBEL Slavko
JEVŠEK Alojz
KOLENC Stanko
PODGORŠEK Stanislav
KUNIČ Pavel
ŠTEPIC Ivan
VREZEK Jože
JORDAN Alojz
MATEVŽIČ Anton
NOVAK Martin
ŽAGOVEC Stanislav
VANGOŠ Herbet
ŠIŠKO Slavka

– 30 let:
HEINE Henrik
MAJERIČ Franjo
FIŠER Stanko
ŠPENDE Magda
ŠIŠKO Slavka
PETEK Ivan
LOVIČ Ahmed
IGLIČ Franc

TOZD Pekarna Krško

– 10 let:
ŠKILJAN Munib
ČERNELIČ Jože
CIZL Ana
ŠTANGELJ Srečko

TOZD Maloprodaja

– 10 let:
KIRM Mateja
KRIŽAN Zdenka

– 20 let:
KOREN Rozalija

– 30 let:
KRAMBERGER Marta
TRATAR Marija

Podelitev priznanj za dolgoletno delo v DSSS, ki je bilo ob praznovanju 29. novembra

Letni horoskop

Kozorog 23. 12. – 20. 1.

Vstop v novo leto ne bo nič posebnega. Zato pa boste toliko bolj veseli, ko bo za vas prišla pomlad že v času snežnih metežev. Vaša dobra volja bo nalezljiva, vendar bodo višje cene v marcu preprečile epidemijo. Maja si boste očitali, da niste nečesa storili že prej. Junjski prepir s sosedi se bo hitro polegel. Julija boste trepetali pred točo, avgusta pa pred inkasantom, ki vas bo iskal kljub dopustniškem dnevom. V začetku jeseni boste zaman pričakovali pismo. V službi vam bo hotel bik zastaviti pot in nikar ga ne podcenjujete. V novembru bo prevladovalo spremenljivo razpoloženje z občasnimi nevihtami jeze, decembra pa vas bo nekdo spraval v prisrčen smeh.

Vodnar 21. 1. – 19. 2.

Plan za drugačen način življenja, ki ste si ga zamislili za leto 1986, se bo kmalu pokazal za neuresničljivega in vse

bo teklo po starem. Težko pričakovana pomlad bo neopazno švignila mimo vas, ker boste preveč zaposleni, tako doma kot v službi. Zato pa se bo dopust vlekel kot že dolgo ne. Vseeno si boste nabrali novih moči, seveda če ne boste preveč tekali po poletnih razprodajah in zaman iskali kaj primernega zase. Ljubljena oseba vas bo na jesen prijetno presenetila, oseba v znamenju kozoroga pa vam bo skušala nasaditi roge. Pošta v decembru vas bo vznemirila, pomiril pa vas bo šele novoletni požirek šampanjca.

Ribi 20. 2. – 21. 3.

Že v prvih dneh januarja boste morali sprejeti pomembno odločitev. Dobro premislite in ne poslušajte ljudi, ki vam radodarno delijo nasvete. Pomlad bo letos manj romantična, zato pa boste lažje delali v službi. Poletno vročino boste težko prenašali, povišanje krvnega pritiska pa bo vseeno posledica visokih cen na dopustu in ne vremena. Oseba v znamenju tehtnice vas bo tolažila, za vašim hrbtom pa opravljala. Za ozimnico poskrbite sami, ker boste sicer ostali brez. Na napovedano zabavo v novembru le pojdite, si-

cer vam bo kasneje žal. Pred iztekom leta boste spoznali, da vas je čas prehitel, zato si napravite skrben načrt za prihodnje leto.

Oven 22. 3. – 20. 4.

Veselo razpoloženje ob Novem letu bo trajalo nekoliko dlje kot ponavadi in tudi podražive boste začuda mirno prenesli. Prava streznitev vas bo doletela šele v maju, ko boste izbirali kraj in način za prijetno preživetje dopusta. Prav pri tej odločitvi boste spoznali, da imajo vaši bližnji povsem drugačne želje. Po dopustu boste iskali počitek na deiovnem mestu, vendar pri sodelavcih ne boste naleteli na odobravanje. V dobro voljo vas bo spravila nepričakovana vsota denarja v oktobru. Mislili boste, da ste prišli na zeleno vejo, toda kaj, ko jeseni listje odpade in je misel na dolgo in mrzlo zimo precej draga. Sosedu (i), ki vas bo spraval(a) v novembru v zadrego, boste vso stvar vrnili z obrestmi še pred iztekom leta.

Bik 21. 4. – 21. 5.

Začetek leta bo zelo naporen, vendar kljub temu uspe-

šen. Le z denarjem bo precej težav in želeli si boste, da bi bilo petnajstega vsaj dvakrat na mesec. Standard se bo popravil aprila, ko bo na travnikih poglajno dovolj regrata. Priprave na dopust pričnite dovolj zgodaj, ker ga boste sicer preživeli sila skromno. Druga polovica leta bo minila bolj mirno, če ne upoštevamo težav z vozilom, slabih odnosov s sorodniki in večkrat sitnega šefa. Zdravje bo presenetljivo dobro, glavobolov ste pa že itak navajeni. Ne iščite novih poznanstev z osebami, ki so rojene v znamenju raka, ker vas lahko boleče potegnemo za nos. S šefom se pa le pobodajta še pred koncem leta.

Dvojčka 22. 5. – 21. 6.

Kljub temu, da vam tudi mrzla zima ne bo mogla do živga, ne mislite, da ste neranjivi. Iz mirnega ritma življenja vas bo spraval dogodek v marcu. V maju se boste težko odpovedali potovanju. Junija boste dobili obisk, katerega se sploh niste mogli nadejati. Poleti se boste spraševali, kaj dela v morju lev(inja), vendar pazite, da ne bo radovednost prevelika. Pokvarjen gospodinjski aparat vam bo septembra povsem prekrizal račune. Oktobra boste posumili v zvestobo partnerja. Novembra vam bo zdravnik svetoval, da opustite škodljive navade – poslušajte ga! Pred iztekom leta boste hoteli še veliko postoriti, spoznali pa boste, da so lahko bližnjice zelo nevale.

Rak 22. 6. – 23. 7.

Slabši start v novo leto vas ne bo potri, ker ste pač rojeni v znamenju, katerega značilnost je med drugim vztrajnost in upanje na boljše čase. V marcu boste že dobre volje, saj vas bo ogrelo prvo pomladansko sonce, toda razpoloženje bo pokvarilo spoznanje, da so se poleg snega odtajale tudi cene. Aprilski nakup vas bo kljub temu zadovoljil in zapravljenega denarja vam ne bo žal. Delovna vnema, ki bo maja izginila, se bo junija vrnila z neko obljubo. Poletje bo prineslo srečanje z bivšo simpatijo in neprijetno spoznanje, da imate vendarle prenziko plačo. Jeseni boste iskali krompir za ozimnico in pri-

merno darilo za taščo. Po oktoberskem dogodku boste še dolgo lovili sapo, konec leta pa bo potekal kar preveč mirno.

Lev 24. 7. – 23. 8.

Prijeten prehod v novo leto bo hitro pozabljen, saj se bodo skrbi kar kopicile. Vaše prepričanje, da za dežjem pride sonce, se bo v marcu izkazalo za točno, vendar boste pozabili na tiste, ki so vam k temu pripomogli. Aprilske težave z zdravjem se bodo nadaljevale tudi maja, za kar pa boste krivi čisto sami! Dopust načrtujte za avgust, sicer bo zelo pust. Nepriljubljeni boste šli septembra na krajšo pot. Novembra bo za vas prišla pomlad, ob koncu meseca pa boste preštevali neplačane račune. Decembra boste razmišljali o novi službi, vendar previdnost ne bi bila odveč. Prenovo stanovanja preložite na prihodnje leto. Pazite na škorpione.

Devica 24. 8. – 23. 9.

Ugotovili boste, da ste v preteklosti preveč skrbeli za svojo linijo, saj so že zdavnaj to skrb prevzeli drugi. Vseeno pa rekreacije ne boste povsem opustili, saj boste spretno preskakovali polena, ki vam jih bodo sodelavci vso zimo metali pod noge. Več časa morate spomladi posvetiti bližnjim, sicer boste deležni očitkov. Še v septembru se boste spraševali, če ste bili res na dopustu, saj bo utrujenost po njem še večja kot prej. Oktobra se boste spomnili na svoj hobi iz otroških let in spet vas bo silno zamikal. V novembru boste ugotovili, da bi lahko kar srečno živeli, če ne bi prevečkrat doživeli mrka – v denarnici. December bo lep; zasluga za to pa sploh ne bo vaša.

Tehtnica 24. 9. – 23. 10.

Komaj se bo pričelo 86. leto, boste že razmišljali o dopustu:

tako zimskem kot letnem. Spoznali boste, da je razmišljanje zelo poceni zadeva in za zlati se je, da vam ne preide preveč v navado. Bližnji bodo še v marcu stekali, da je v stanovanju premrzlo. Aprila boste spoznali, da ni samo prvi dan tisti, ko vas skušajo vleči za nos. Nikar se v juniju ne podajajte v drage nakupe, ker boste sicer še dolgo obžalovali. Srečen dogodek v septembru. Rojstni dan bo minil neopazno, saj vas bo bolela glavobol zaradi njega samo en teden. Pomanjkanje zimske gardebober vas bo vznemirjalo ves oktober. Novembrsko spogledovanje z osebo rojeno v znamenju vodnarja bo že decembra pozabljeno.

Škorpion 24. 10. – 22. 11.

Nikar ne počivajte predolgo na rezultatih dela iz preteklega leta, še posebej, če to delo ni bilo vaše! V zgodnji pomladi boste razmišljali o tem, kako bi obdelali vrtiček, vendar vas bo pretirana vnema hitro zapustila. Izlet vam bo koristil, pa čeprav bo potem cel maj manj mesa na krožnikih. Za dopust naj letos poskrbi partner, ker ima večjo možnost izbire. V septembru bo streljala v vas ljubezenske puščice oseba rojena v znamenju strelca, vendar bodite previdni, kajti za tem se lahko skriva drugačen interes. Oktobrski skok cen boste pozabili šele ob novembrski višji plači. Decembra pazite na poledico, sicer boste čutili bolečo posledico.

Strelec 23. 11. – 22. 12.

Ne sklepajte o letu po slabem in dolgočasnem začetku, kajti letos so vam zvezde (pa ne samo one) kar dobro naklonjene. Vaše težave izvirajo samo iz tega, da bi radi dosegli vse naenkrat. Darila za rojstni dan se boste razveselili. Naglica pred dopustom se bo komajda obrestovala. Nikar se preveč ne prepustite užitekom na dopustu, ker ima lahko to trajne posledice. vašo finančno brezskrbnost bo načel račun za kurjavo, ki bo imel po vašem mnenju odločno preveč števil. Napovedano napredovanje ne bo prišlo tako hitro kot ste si predstavljali. Odnose s sosedi morate do konca leta popraviti, ker jih boste še potrebovali. Načelna decembrska gripa vas bo hitro zapustila, ko boste videli ceno limon.

Novoletna nagradna križanka

SREČNO NOVO LETO 1986									
	POSANEŽNIKI	LEON DROZG	REDKO SLOV. M. IME	BOJAZLA VEC NIČE	NATRIJ	MECA GLAVAN VEC. ZAPO. ZENAN WAD	Z. IME	VEDA O GOSPO. MARSTVU	RŽMAN IVANKA
SLOV. PEVKA (ELDA)					PEŠTER		DIVJA MACKA		
MOŠKO IME									
ŠPORTNO DRUŠTVO	VASTA POROST. YA					ROBIČ			TRAPSKI SADEŽ
ZVANJE IVAN	SNEŽNA GROTA H. CRKA					AVRŠKA DEŽAVA			
LEDENE IGLE NA DREVMU			GL. MESTO GRZILE				OS. ZANEK		
TURCI	IGRALEC ALEKSIC ANA TRNOVEK					PRIJETEN VONJ IN OKUS			
PEŠEK HVARNIK			SKOPJE		MORV. KA	SESTAVIL: MARKO POGRAJ	STANE CERIN	BEGA. TEDNIK APETIT	
SLOV. JEZUIT (OZBALT)						BARABA ZA ŽNINO			
LANTAN	OBLAK ANTON VNEK RABO				STARA POKOPN. ŠE V LUB. BLJANI	ATA	FIZIK NEWTON	MAVICJA KARTA	STRAN PRAV NASTOPH
KEMIJSKI ELEMENT (AL)							KOSIČ TINE	BAGRNJA OKANČINA	HRANIL. VA JED POVAT. WIRA
HLEČNI REDELEK			SODR. NO OROZJE						
NOVI SAD	6. CRKA				VAJEVO				
SOSEBNI DRŽAVA	ANDRAJ TOMAČ				SOSEB. CRKI				
PREDN. LEC KITALSKE									

Rešitev nagradne križanke »Pekarna Vrhnika«

Vodoravno: abortus, Vrhnika, TVD, otok, j, petke, mavrica, Etiopka, tesar, KIG, isti, SL, Akra, Eich, alt, Reid, NK, Evnuh, NT, Ali, ij, Žito, kosa, Ajub, TP, LT, A, k, roštilj, Pa, Ta, Oto, AO, UL, EK, sojinj polpeti, Ikar, kantica.

Izrebrani reševalci nagradne križanke iz 3. številke

- 1. nagrada, 500,00 din: Oblak Andreja, TOZD Pit, DE Pekatete
- 2. nagrada, 300,00 din: Marjetič Darja, TOZD Milni
- 3. nagrada, 200,00 din: Reišl Ivan, TOZD Blagovni promet

Zahvala

Ob smrti moje drage mame se najlepše zahvaljujem za darovano cvetje in spremstvo na zadnji poti vsem sodelavkam slaščičarne Jesenice. Hkrati se najlepše zahvaljujem OOS Žito TOZD Triglav Gorenjka Lesce za denarno pomoč.

Marija Golob

Zahvala

Ob smrti moje mame Marjane Vrtačnik se najtopleje zahvaljujem vsem mojim sodelavkam iz Kamnika za izraženo sožalje, podarjeno cvetje in udeležbo na pogrebu. Zahvala velja tudi TOZD Maloprodaja za venec.

Francka Hočevar

glasnik

glasilo delavcev živilskega kombinata ŽITO
Ljubljana, Šmartinska 154
Glavna in odgovorna urednica
Zlata Vidmar. Uredništvo: Žito,
Šmartinska 154, tel.: (061) 442-
981, int. 238. Ureja uredniški
odbor. Tehnični urednik: Av-
gust Cerar. Tisk: ČGP Delo,
tozd TČR, Ljubljana, Titova 38.